

NOVEMBRIS
2019

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ZIŅNESIS

Attēlā: Izstādes “11 varonstāsti” veidotāji (no kreisās):
LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas pētnieks Arnis Strazdiņš,
LNVM Numismātikas nodaļas vadītāja Anda Ozoliņa,
LNVM Numismātikas nodaļas galvenā krājuma glabātāja Laima Kostrica,
LNVM Numismātikas nodaļas pētnieks, izstādes darba grupas vadītājs Mārtiņš Vāveris.
Foto: Roberts Kaniņš.

JAUNA IZSTĀDE VAROŅU GODINĀŠANAS MĒNESĪ

Vairāk par izstādes “11 varonstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena” piedāvājumu dažādām auditorijām, kā arī atklāšanas norisēm lasiet Ziņneša 4. un 8. lappusē. Svētku mēneša notikumu programma – 3. lappusē.

NOVEMBRIS KALENDĀRS

LNVM IZSTĀDES

vieta: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, pamatekspozīcija un izstāžu zāles,
Brīvības bulvāris 32, Rīga

pastāvīgā ekspozīcija

“Latvijas senvēsture”, “Livonija”, “Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gs.”

“Kurzemes un Zemgales hercogiste 16.–18. gs.”

“Muiža un muižniecība 17.–19. gs.”, “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gs.”

“Dzīvesvide un ikdiena 19. gs. un 20. gs. sākumā: bīdermeiera un jūgendstila interjeri”

“Tehniskā modernizācija 19. gs. un 20. gs. sākumā”

“Latvieši 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā: nacionālā pašapziņa, kultūra un sabiedriskā dzīve”

“Latvijas Republika. 1918–1940”

“Art Deco interjers Latvijā 20. gs. 30. gados”

“Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940–1941”

“Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940–1953”

“Padomju vara Latvijā: ideoloģija, pārvalde un saimniecība. 1944–1985”

“Ikdienas dzīve Padomju Latvijā. 20. gs. 60. gadu dzīvokļa interjers”

“Latvieši svešumā. 1944–1990”

“Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošana”

izstādes

68 muzeju kopizstāde “Latvijas gadsimts”

laiks: no 2018. gada 4. maija līdz 2021. gada maijam

“11 varoņstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena”

laiks: no 2019. gada 25. oktobra līdz 2020. gada martam

vieta: Dauderu nodaļa, Zāģeru iela 7, Rīga

izstāde “Rudens, pavasaris un atkal Rudens”

laiks: no 2019. gada 5. oktobra līdz 3. novembrim

izstāde “Latvija-Vācija: tikšanās vieta “Dauderi””

laiks: no 2019. gada 9. novembra līdz 15. decembrim

jauna ekspozīcija – Bingneru villas kungu istaba, Kārļa Ulmaņa darba kabinets,

“Dauderu” nama liktenis padomju periodā un tapšana par muzeju,

Gaida Graudiņa kolekcija

laiks: no 2019. gada 16. maija

pastāvīgās izstādes

“Interjera un sudraba priekšmeti no Gaida Graudiņa kolekcijas”

pastāvīgās ekspozīcijas daļa

“Virtuve”

vieta: Tautas frontes muzeja nodaļa, Vecpilsētas iela 13/15, Rīga

pastāvīgā ekspozīcija

“Atmoda-LTF-neatkarība”, “Parlamentārā revolūcija”

LNVM IZSTĀDES ĀRPUS MUZEJA

vieta: Mālpils novada vidusskola

laiks: no 2019. gada 1. līdz 7. novembrim

izstāde “Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918–1921”

vieta: Rīgas Kultūru vidusskola

laiks: no 2019. gada 1. līdz 19. novembrim

izstāde “10 priekšmetu stāsti”

vieta: Kazdangas novada kultūras centrs

laiks: no 2019. gada 4. līdz 22. novembrim

izstāde “Latvija: Tauta. Zeme. Valsts”

vieta: Nīcas vidusskola

laiks: no 2019. gada 8. līdz 22. novembrim

izstāde “Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918–1921”

vieta: Rīgas 72. vidusskola

laiks: no 2019. gada 8. līdz 19. novembrim

izstāde “Valsts prezidenta institūcija Latvijā”

vieta: Pļaviņu novada ģimnāzija

laiks: no 2019. gada 8. līdz 22. novembrim

izstāde “Latviešu strēlnieku bataljoniem – 100”

vieta: Ēbelmuižas pamatskola

laiks: no 2019. gada 11. līdz 15. novembrim

izstāde “Ceļā uz Latvijas brīvību”

vieta: “Rīgas siltums”

laiks: no 2019. gada 11. līdz 22. novembrim

izstāde “10 priekšmetu stāsti”

vieta: Rīgas Zolitūdes ģimnāzija

laiks: no 2019. gada 25. līdz 29. novembrim

izstāde “Mēs, tauta”

vieta: “Rīgas siltums”

laiks: no 2019. gada 25. līdz 29. novembrim

izstāde “Baltijas brīvības ceļš”

LNVM VIRTUĀLĀS IZSTĀDES

Virtuālā izstāde

“Dziesmu svētku nozīme:
LNVM Dauderu nodaļas
Gaida Graudiņa kolekcijā

DIENVIDKURZEMES ADITĀS
JAKAS LNVM KRĀJUMĀ

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja
Tautas frontes muzeja nodaļas
virtuālā izstāde

VIDES AIZSARDZĪBAS KLUBA DARBĪBAS
ATSPUGOJĀJUMS LNVM KRĀJUMĀ”

LNVM Virtuālā izstāde

«12 CĒZARU MONĒTAS
LATVIJAS NACIONĀLĀ VĒSTURES
MUZEJA KRĀJUMĀ»

19. gadsimta zirglietas

LNVM Darbariku un sadzīves priekšmetu kolekcijā

IZMAIŅAS LATVIJAS NACIONĀLĀ VĒSTURES MUZEJA DARBA LAIKĀ NOVEMBRĪ

LNVM ekspozīcija un izstāžu zāles
Brīvības bulvārī 32:

11. novembrī 10.00–19.00

17. novembrī 10.00–16.00

18. novembrī 10.00–18.00

UZMANĪBU!

Sakarā ar pārcelšanos
uz Latvijas muzeju krātuvju kompleksu
Pulka ielā 8

LNVM administrācijas un krājuma telpās
Lāčplēša ielā 106

**PIEKĻUVE PAKALPOJUMIEM
IR IEROBEŽOTA!**

Vairāk informācijas – www.lnvm.lv

SVĒTKU NOVEMBRIS

11.11.2019: VAROŅSTĀSTU DIENA

Muzejs aicina atzīmēt simto gadskārtu Latvijas armijas uzvarai pār Bermonta karaspēku ar daudzveidīgu pasākumu programmu:

Visu dienu no 10.00 līdz 19.00 muzeja 4. stāvā: izstāde "11 varoņstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena". Jaunatvērtajā izstādē spoži mirdzēs ne vien valsts augstākais militārais apbalvojums, bet arī citas atzinības zīmes, godalgas un personiskie priekšmeti, visies kavalieru likteņgaitas. Tikai 11. novembrī izstādē tradicionāli apskatāmi ģenerāļa Jāņa Baloža visu trīs pakāpju Lāčplēša Kara ordeņi, par ko stāstīs un uz jautājumiem atbildēs muzeja speciālisti.

Visu dienu no 10.00 līdz 19.00 muzeja 2. stāvā: Neatkarības kara notikumi, varoņi un tēmas izstādes "Latvijas gadsimts" sadaļā "Latvijas valsts aizstāvēšana. Neatkarības karš 1918–1920", sākot ar valsts dibināšanas peripetijām un dibinātāju dzīvēstāstiem, valsts aizstāvēšanu un tās varoņiem un beidzot ar Neatkarības kara piemiņas traušo līniju cauri dažādiem Latvijas laikiem.

16.00 konferenču zālē muzeja 4. stāvā: lekcija "No juristes līdz kolhoza priekšsēdētājam: ko mēs zinām par Lāčplēša Kara ordeni un tā kavalieriem?": ordeņa tapšana, dizains, apbalvošanas ceremonija, ordeņa kavalieru dažādie likteņi. Lektori: LNVM Numismātikas nodaļas vadītāja Anda Ozoliņa, LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku nodaļas pētnieks Arnis Strazdiņš.

17.30 konferenču zālē muzeja 4. stāvā: režisora un scenārista Askolda Sauliņa dokumentālā filma "Bermontiāda" (2009), kas veltīta Latvijas armijas uzvaras 90. gadskārtai. Filmā, izmantojot kino un foto arhīvu materiālus, inscenētas epizodes reālo notikumu vietās un 3D datorgrafikas specefektus, atspoguļota trīs pasaulu uzskatu sadursme 1919. gadā Rīgā.

Visu dienu uz visiem pasākumiem ieeja muzejā – bez maksas, darba laiks – no 10.00 līdz 19.00, adrese – Brīvības bulvāris 32.

18.11.2019: LATVIJU DIBINĀSIM RĪT

Svinot valsts neatkarības gadadienu, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs piedāvā muzeja apmeklētājiem iepazīties ar 18. novembra priekšvēsturi vēl neierastā formātā – vēsturiski teatralizētā stāstā "Latviju dibināsim rīt".

Pirms 101 gada Latvijas valsts dzima trauksmainā, neskaidrības pilnā laikā. Lai gan 1918. gada 18. novembrī I pasaules karš jau nedēļu bija beidzies, Latvijā joprojām atradās Vācijas karaspēks un okupācijas varas iestādes, kas mēģināja ietekmēt zemes politisko nākotni. No Austrumiem draudēja briesmas sociālistiskās padomju Latvijas idejas formā. Vien pāris nedēļu īss laika sprādis 1918. gada novembrī bija nacionālās patstāvības idejas aizstāvju rīcībā, lai improvizētos apstākļos ienaidnieku ielenkumā pasludinātu Latvijas Republiku un ņemtu zemes politisko likteni savās rokās.

Attēlā: Pasākuma afiša. Mākslinieks Ģirts Boronovskis.

ko notikumu fona bija jāpanāk iekšēja vienošanās starp nesamierināmu ideoloģiju pretiniekiem, arī starp konkurējošām ambīcijām par līderību. Svinīgais akts 18. novembra pēcpusdienā, kuru pazīstamajā fotogrāfijā iemūžinājis Vilis Rīdzenieks, bija vainagojums gan kopīgām vērtībām, gan kaislīgām debatēm un negribīgiem kompromisiem iepriekšējās dienās un naktīs.

Valsts neatkarības 101. gadadienā aicinām uz muzeju, lai ekskursijā ar spēles elementiem iejustos vēsturiskajos notikumos, – te palīgu lomā būs gidi – muzeja vēsturnieki Toms Kikuts un Imants Cīrulis, kā arī aktieri Kārlis Anitens, Anna Šteina un Madars Zvagulis.

Ekskursijas laiks: 18. novembris, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, vieta: LNVM 2. stāvs, izstādes "Latvijas gadsimts" sadaļa "Latvijas neatkarības pasludināšana".

Visu dienu no 10.00 līdz 18.00 muzejā Brīvības bulvārī atvērta izstāde, kurās tuvāk aplūkotas ar Latvijas valsts neatkarības pasludināšanu un aizstāvēšanu saistītas tēmas, – "Latvijas gadsimts" un "11 varoņstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena" –, kā arī pamatekspozīcija. Ieeja – bez maksas.

NOVEMBRIS AKTUALITĀTES

Attēlā: Ernesta Lāča Lāčplēša Kara ordeņa diploms nr. 11. LNVM krājums.

Valsts svētku mēnesī Latvijas Nacionālais vēstures muzejs piedāvās muzejpedagoģiskās programmas, ekskursijas un pasākumus, kurās akcentēs varonību un drosmi. Varēs uzzināt gan par tiem, kuri uzņēmušies atbildību dibināt valsti sarežģītos politiskajos apstākļos, gan par tiem, kuri braši un pašaieliedzīgi devušies to aizstāvēt ierakumos un kaujas laukā, kā arī tiem, kuri viņus atbalstījuši, un tiem, kuri turējuši godā viņu piemiņu līdz mūsdienām.

2. novembra (tāpat arī citu mēneša pirmo sestdienu) pusdienlaikā, 14.00, dosimies ekskursijā izstādē "Latvijas gadsimts", kurā ik uz soļa sastapsim dažādu laiku varoņus – tos, kuru dzīvesstāsts spilgti raksturo konkrētā laikposma izvēles: Juri Alunānu, kurš izaudzēja ideju par savu valsti latviešiem un ieviesa vārdu "Latvija", 39 valsts dibinātājus – kardināli atšķirīgu politisko un saimniecisko ideju paudējus –, kuri spēja vienoties kopīgu mērķu vārdā; Valiju Veščūnu-Jansonu, kura brīvprātīgi iestājās Latvijas armijas rindās 17 gadu vecumā; tēlniekus Jansonus, kuri veltīja pieminekļus brīvības cīnītājiem; dziesmu svētku diriģentus un dziedātājus pašu darinātos tautastērpos; partizānus un citus "neredzamās frontes" kareivjus; Martu Staņu, kura sociālisma ziedu laikos prata ieslēpt tautiskus rakstus mēbeļu dizainā; pirmos sarkanbaltsarkanā karoga nesējus un cēlējus mastā 1980. gados; polieti Iču Kozakēviču, kura iestājās "par jūsu un mūsu brīvību"; citus politiķus, uzņēmējus, māksliniekus un atlētus, kuri panāca Latvijas atgriešanos pasaulē pēc neatkarības atgūšanas, un vēl...

9. novembrī plkst. 12.00 durvis vērs nodarbība bērniem "Ordeņu darbnīca". Valsts svētku priekšvakarā un noskaņās darbnīca gaidīs radošus dalībniekus jaunajā izstādē "11 varonstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena". Darbnīcas ievaddaļā bērniem būs iespēja vairāk uzzināt par Lāčplēša dienas nozīmi un tās svinēšanas tradīcijām Latvijā, kā arī to, kāpēc ir svarīgi šo dienu neaizmirst. Jaunajā izstādē būs aplūkojami vairāki Lāčplēša Kara ordeņi un citi augsti apbalvojumi, varēs uzzināt arī par ordeņa kavalieru varoņdarbiem. Sekos praktiskā daļa, kurā bērni tiks aicināti likt lietā izdomu un radošo garu, realizējot savas idejas ordeņu dizainam. Savukārt vērigumu varēs pārbaudīt, liekot puzzles ar ordeņu attēliem.

9. novembrī plkst. 14.00 šajā izstādē aicināti pieaugušie interesenti – uz ekskursiju izstādes darba grupas vadītāja, LNVM Numismātikas nodaļas pētnieka Mārtiņa Vāvera vadībā. Bez iepazīšanās ar 11 spilgtiem Lāčplēša Kara ordeņa kavalieriem būs iespēja vairāk uzzināt par Lāčplēša dienas svinību tradīcijām un Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru biedrību.

Kā katra mēneša pēdējā ceturtdiena, arī **28. novembris būs Senioru diena:** maksājot tikai par ieeju muzejā, vecākās paaudzes apmeklētājiem piedāvāsim zinoša gida vadītu ceļojumu pa Latvijas simt gadiem, piestājot 10 pieturvietās izstādē "Latvijas gadsimts" – **ekskursijā, kuras sākums būs 14.00.** Aptuveni stundas laikā tiks aptverts laiks, kas tuvināja zemi un tautu savai valstij, ko veidot, izcīnīt, sargāt, turēt iekļautu sirdī un izcīnīt no jauna izdevās drosmīgākajiem un uzticīgākajiem tās dēliem un meitām.

Šo laiku var mērot aperīgiem soļiem, un var arī mazākiem un naskākiem – piedaloties **ekskursijā bērniem "Soli pa solim Latvijas gadsimtā" 30. novembrī – bezmaksas dienā muzejā!** Īpaši ceram uz tiem ekskursantiem, kuriem iemirdzas acis, redzot risināmus uzdevumus, minamas mīklas, krāsojamus zīmējumus un aiz auss aizliekamus faktus – tas viss atrodams ceļvedī bērniem, kas būs uzticams palīgs ekskursijā un ko varēs ņemt līdzi uz mājām tālākai lietošanai. **Gids jūs gaidīs izstādē "Latvijas gadsimts" tieši pulksten 12.00.**

Attēlos: Skati izstādēs "11 varonstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena" un "Latvijas gadsimts".
Foto: Roberts Kaniņš, Valters Lācis un LNVM.

DĀVINĀJUMS NO ZANES DAUDZIŅAS – LIECĪBAS PAR REITERA KORI

Nesen muzejs saņēma jaunieguvumu, kas sniedz liecības par to, kā Latvija pēc neatkarīgas valsts dibināšanas tika reprezentēta ārzemēs: aktrise un pedagoģe Zane Daudziņa nodeva krājumā Teodora Reitera koristes Annas Gobas (1895–1980) tautisko tērpu un piemiņas lietas no koncertbraucieniem.

Zane Daudziņa atvēlēja muzejam vectēva māsas Annas Gobas Rucavas tautastērpu, kas bijis viņas koncerttērps slavenā Teodora Reitera kora rindās, kā arī dažādus no ārzemju koncertbraucieniem 1920.–30. gados vestos suvenīrus – atklātņu komplektus, traukus, arī fotogrāfijas.

Anna Goba dziedāja alta balsi Reitera korī, taču nav bijusi profesionāla dziedātāja ar muzikālo izglītību. Viņa dzimusi 1895. gadā Ļaudonas pagastā, mācījusies Madonas ģimnāzijā; I pasaules karā nonākusi Krievijā, kur mācījās un strādāja. 1918. gada rudenī viņa atgriezās Latvijā, uzsāka skolotājas gaitas Sāvienā, bet pēc pāris gadiem pārcēlās uz galvaspilsētu, kur strādāja par grāmatvedi. 1950. gados pensionējusies, bet joprojām uzturējusi kontaktus ar kādreizējiem Reitera kora dziedātājiem.

Korī piedzīvotās norises neapšaubāmi ienesušas Annas Gobas dzīvē aizraujošu krāsainību – neskaitāmos koncertus Latvijā vainagoja arī ārzemju publikas atzinīgi vērtētie koncertbraucieni uz Austriju, Čehoslovākiju, Poliju, Ungāriju, Dāniju, Zviedriju, Vāciju, Franciju, Lielbritāniju, Somiju. LNVM nodotie priekšmeti reizē kalpos kā muzejisks atgādinājums par Latvijas centieniem spodrināt savu atpazīstamību Eiropā, rādīt savu kultūru citām nācijām.

Attēlā: Atklātnes un atklātņu komplekti no dažādu Reitera kora koncertbraucieni galamērķiem Somijā, Lielbritānijā, Austrijā. 1920.–30. gadi.

NOVEMBRIS AKTUALITĀTES

Attēlā: Reitera kora dalībnieces svinīgā ceremonijā pie Abergavenijas pilsētas rātsnama Lielbritānijā koncertbrauciena laikā. 1939. gads.

KALNIŅU ĢIMENES DĀVINĀJUMS UN LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRĀTIJA

15. novembrī 15.00 LNVM Konferenču zālē sāksies pasākums, kurā aicinām iepazīties ar vēl vienu nozīmīgu dāvinājumu muzejam: Paula, Klāras un Bruno Kalniņu ģimenes priekšmetiem, kā arī noklausīties Ivara Ījaba un Ata Lejiņa priekšlasījumus par Latvijas sociāldemokrātijas vēsturi.

Attēlā: Bruno Kalniņa adrešu kartotēkas. 1960.–80. gadi.

2019. gada pavasarī muzejs saņēma apjomīgu priekšmetu dāvinājumu no izcilo latviešu sociāldemokrātu Paula (1872–1945), Klāras (1874–1964) un Bruno (1899–1990) Kalniņu ģimenes. Zviedrijā saņemto priekšmetu vidū galvenokārt ir fotogrāfijas, kas aptver teju visu 20. gadsimtu, kā arī atsevišķi Bruno Kalniņa memoriālie priekšmeti. Visi trīs Kalniņu ģimenes pārstāvji piedalījās gan Latvijas valsts pasludināšanā 1918. gada 18. novembrī, gan jaundibinātās valsts tālākveidošanā. Atzīmējot Latvijas neatkarības gadadienu, muzejā notiks sociāldemokrātu Kalniņu ģimenes dāvinājuma prezentācija, kā arī divi priekšlasījumi par sociāldemokrātu lomu Latvijas vēsturē. Politologs, Eiropas Parlamenta deputāts Ivars Ījabs izvērsīs tēmu “Sociāldemokrātija Latvijas politikā līdz 1940. gadam”, savukārt kādreizējais

LSDSP aktīvis Zviedrijā, Saeimas deputāts Atis Lejiņš piedāvās personīgajās atmiņās balstītu stāstījumu “Bruno Kalniņš un LSDSP trimdā: vērtējumi un atmiņas”. Daļa LNVM dāvināto priekšmetu būs apskatāmi izstādē “Latvijas gadsimts” no 15. līdz 19. novembrim. Dāvinājuma prezentācijas dienā būs iespēja iepazīties arī ar muzejam dāvinātajām Kalniņu ģimenes fotogrāfijām un fotogrāfiju albumiem.

Attēlā: LSDSP pārstāvji Zviedrijas sociāldemokrātu 1. maija demonstrācijā. Priekšā 2. no kreisās Bruno Kalniņš. Stokholma, Zviedrija, 1970. gada 1. maijs. Fotogrāfs Fricis Forstmanis (?).

8. novembrī LNVM Tautas frontes muzejā risināsies publicistes, rakstnieces, žurnālistes, vienas no Latvijas Tautas frontes dibinātājām, PSRS Tautas deputātes un cīnītājas par Latvijas neatkarības atjaunošanu Marinas Kosteņeckas autorvakars. Sākums – 17.00.

Autorvakarā tiks prezentēts Marinas Kosteņeckas krājums “Mans XX gadsimts”, ko veido divas grāmatas – “Mans XX gadsimts” un “Vēstules no XX gadsimta”. Atmiņas par XX gadsimta beigu notikumiem Latvijā rakstniece izklāsta caur atbalstītāju vēstulēm un atklātās sarunās. Grāmata “Mans XX gadsimts” sarakstīta kopā ar žurnālistu Georgu Stražnovu kā divu laikabiedru saruna *skype* par Latvijas vēsturei svarīgiem pagrieziena punktiem caur personiskās dzīves pieredzes prizmu. Otrajā grāmatā – “Vēstules no XX gadsimta” – Marina Kosteņeckā dalās lasītāju vēstulēs un stāsta par vēsturiskām situācijām, kurās tās tapušas. “Manā arhīvā glabājas vairāk par trim tūkstošiem ar roku uz papīra rakstītu vēstuļu, ko saņēmu no saviem lasītājiem daudz gadu garumā; vēstules pašas par sevi ir unikāla un neatkārtojama aizgājušā laikmeta vēstures liecība. Grāmatā publicēju un komentēju tikai nelielu daļu no apbrīnojami gaišajām, apgarotajām vēstulēm, kas grūtākajos brīžos man palīdzēja iet dzīvē tālāk,” saka rakstniece. Ievadvārdus grāmatai rakstījis dzejnieks Knuts Skujenieks.

Autorvakaru vadīs Dainis Ivāns.

Attēlā: Marinas Kosteņeckas grāmatu krājums “Mans XX gadsimts”.
Publicitātes foto.

18. NOVEMBRA SVINĒŠANA TRIMDĀ – JAUNĀ VIRTUĀLĀ IZSTĀDĒ

11. novembrī tiks atklāta virtuālā izstāde “Latvijas Republikas proklamēšanas dienas svinēšana trimdā: atspoguļojums LNVM Dauderu nodaļas krājumā”, to varēs skatīt LNVM *Youtube* kanālā un LNVM Dauderu nodaļā.

Izstādē apskatāmas liecības par Latvijas valsts svētku svinēšanu no LNVM Dauderu krājuma, tai skaitā no latviešu kultūras mecēnāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa kolekcijas. Tās parāda gan valsts svētku svinēšanu trimdā, gan arī šo svētku nozīmi trimdas latviešu dzīvē. Valsts svētki bija viens no galvenajiem notikumiem trimdas latviešu kalendārā. Kaut arī mazāk iespējami par Dziesmu svētkiem un ne tik vērienīgi kā īstās svinības pirmskara Latvijā, tie bija nozīmīgi, jo Latvijas proklamēšanas svinēšana ļāva gan uzturēt kultūru un tradīciju pēctecību nelielajās latviešu kopienās to mītņu zemēs, gan arī uzturēt spēkā apliecinājumu Latvijas Republikas neatkarībai.

Fotogrāfija no G. Graudiņa kolekcijas. Mākslinieki Alberts Prande (1893–1957), Augusts Annuss (1893–1984) un Ziedonis Landavs (1889–1985) pie Eslingenes (Vācija) Pilsētas skolas centrālajām durvīm izlīmē Latviešu mākslas izstādes plakātus. Izstādi atklāja 1946. gada 17. novembrī, piesaistot Latvijas Republikas proklamēšanas dienas svētku svinībām.

LATVIJA UN VĀCIJA TIEKAS “DAUDERU” NAMĀ

9. novembrī LNVM Dauderu nodaļā tiks atklāta un līdz 15. decembrim būs skatāma izstāde “Latvija–Vācija: tikšanās vieta “Dauderi”” ar apakšnosaukumu “Dabas ainavas un pilsētvide: Latvija – gleznās, Vācija – fotogrāfijās”.

Izstādē skatāmas Latvijas mākslinieku gleznas, kuras vieno kopējā tēma – Latvijas dabas ainava, daudzveidīgie dabas skati, pilsētvide un cilvēki tajā. Izstādē pārstāvēti mākslinieki Vasilijš Hvatovs, Anna Peipiņa, Dailis Rožlapa, Filips Šalajevs, Pēteris Ovčenkovs, Valdis Kalnroze, Mihails Ivanovs un V. Apsīts, kuru rokraksti ir tikpat daudzveidīgi, cik dzīvesstāsti. Daudzi no viņiem dažādu iemeslu dēļ atstāja dzimto pusi, bet turpināja saglabāt ar to saikni. Arī latviešu kultūras mecēnāts un kolekcionārs Gaidis Graudiņš mūža lielāko daļu vadījis Vācijā, bet aktīvi turpina uzturēt saikni ar dzimteni. Izstāde ir veltījums viņa ieguldījumam latviešu kultūras saglabāšanā.

Savukārt fotogrāfiju autore ir reportāžu fotogrāfe un foto māksliniece Jūlija Jermakova (viņas darbu skat. attēlā pa labi), kura jau kādu laiku aktīvi strādā Vācijā. Viņas fotoreportāža veidota kā 40 fotogrāfiju kolāža ar Ziemeļvācijas dabas ainavām un urbānās vides skatiem.

Izstādi piedāvā Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācija. Atklāšanas pasākumā (sākums 15.00) ar muzikālu priekšnesumu uzstāsies Rīgas vācu kultūras biedrības ansamblis “Morgenrot”.

MUZEJA SAKRĀLĀS MĀKSLAS DARBI VĒSTA PAR SV. MARIJAS TĒLU IZSTĀDĒ IGAUNIJĀ

NOVEMBRIS
AKTUALITĀTES

Līdz nākamā gada pavasarim Nigulistes muzejā Tallinā būs apskatāmi izcili viduslaiku sakrālās tēlniecības darbi no Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājuma: šī gada 24. oktobrī tur tika atklāta izstāde "Jaunava Marija: sieviete, māte, karaliene".

Nigulistes muzejs ir viena no Igaunijas Mākslas muzeja struktūrvienībām un atrodas Sv. Nikolaja baznīcā (igauņiski – *Niguliste kirik*) Tallinas vecpilsētā. Vērienīgā izstāde, kurā vienkopus redzami 13.–16. gadsimta mākslas darbi no Igaunijas muzejiem, arhīviem, bibliotēkām, baznīcām un citām mākslas un kultūras vērtības krātuvēm, stāsta par vienu no izcilākajām sievietēm kristietībā Mariju un Marijas tēla interpretāciju viduslaiku un agro jauno laiku mākslā. Izstādes kuratore ir Merike Kuriso.

No Latvijas izstādē ir apskatāmas trīs skulptūras, kas savu mājvietu – Latvijas Nacionālo vēstures muzeju – pamet ļoti reti. Divi agro viduslaiku tēlniecības darbi – Dievmāte ar bērnu un Sv. Anna (vai Marija, jo atribūcija nav precizēta), ir datēti ar 1320. gadu. To sākotnējā izcelsme saistās ar Roņu salu, kas tolaik ietilpa Kurzemes bīskapijā. Skulptūras ir senākie sakrālās koka tēlniecības darbi mūsdienu Latvijā un Igaunijā.

Attēlā: Izstādes izkārtne pie ieejas Nigulistes muzejā.
Publicitātes foto.

Profesionāli augstvērtīgs gotikas tēlniecības paraugs ir smilšakmens Pieta (ap 1400. gadu), kas senatnē atradusies Rīgas Sv. Jēkaba Romas katoļu baznīcā. Noskaņas ziņā tas ir viens no skaistākajiem un liriskākajiem darbiem gotikas mākslā Latvijā.

Attēlā: Madonna ar bērnu.
Ap 1320. gadu. Roņu sala.
LNVM krājums. Foto: Roberts Kaniņš.

Izstāde Tallinā būs apskatāma līdz 2020. gada 26. aprīlim. Pēc izstādes slēgšanas skulptūras atgriezīsies muzeja krātuvē. Kad būs pabeigti Rīgas pils restaurācijas darbi, tās atkal būs apskatāmas sakrālās mākslas ekspozīcijā Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā.

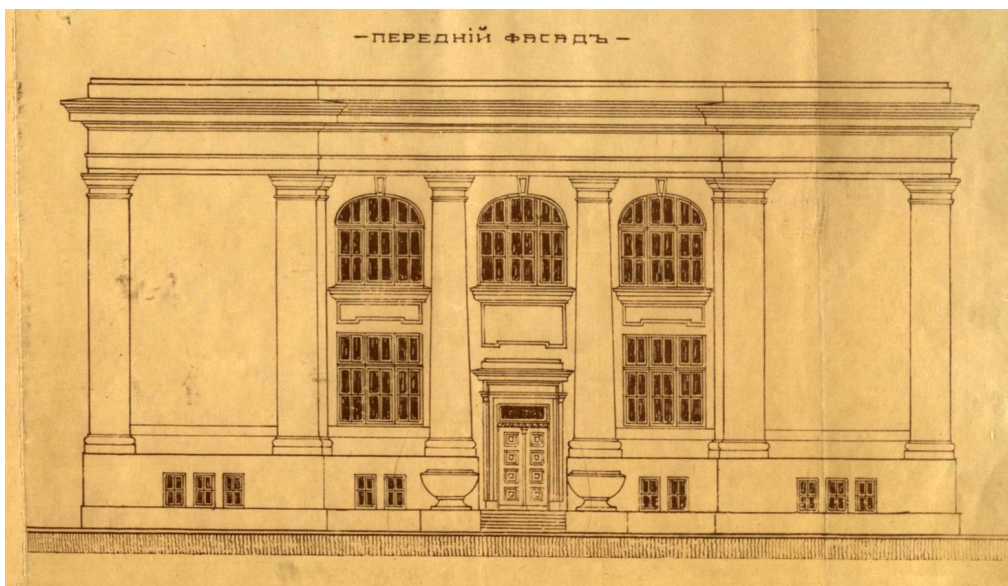
NEREALIZĒTĀ ARHITEKTŪRA

2019./2020. gada sezonas Vēlo otrdienu ciklu izstādē "Latvijas gadsimts" turpinās lekcija 26. novembrī pulksten 18.00 Brīvības bulvārī 32: arhitektūras vēsturnieks, prof. Jānis Krastiņš stāstīs par nerealizētiem būvniecības lielprojektiem Latvijā.

Arhitektūra ir ikdienā redzams kultūrvēstures piemineklis, kas vienmēr prasa lielus resursus, bet atstāj ļoti atpazīstamas un ilgstošas pēdas. Tādēļ tā iemieto ne tikai katra laikmeta gaumi un estētiskos priekšstatus, bet arī politiskās ambīcijas. Arī cilvēki, kuri īpaši neorientējas kultūras jomā, atpazīs tādu dažādu laikmetu lielos projektus kā Rīgas pilsētas mākslas muzejs, Vienības nams Daugavpilī, Kolhoznieku nams Rīgā vai jaunās koncertzāles reģionos. Tomēr bieži vien vērienīgi projekti palikuši tikai sīču vai rasējumu stadijā. Kādas ir bijušas šīs nerealizētās ieceres? Ko nenotikušie lielprojekti liecina par arhitektūru un ko – par attiecīgā laikmeta politiku?

Ieeja – bez maksas.

Attēlā: Rīgas Latviešu biedrības Latviešu muzeja ēkas Puškina (Kronvalda) bulvārī Rīgā fasādes zīmējums, nerealizēts projekts. Arhitekts Eižens Laube. 1913. gads. Latvijas Nacionālais arhīvs.

Pēc vairāku mēnešu pētījumiem, atklājumiem un rosmes pilna darba 24. oktobra pēcpusdienā Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā tika atklāta izstāde "11 varoņstāsti. Lāčplēša Kara ordenis, tā kavalieri un Lāčplēša diena", kas veltīta Lāčplēša Kara ordeņa simboliskajai simtgadei, tās kavalieriem un Lāčplēša dienai. Pasākumu atklāja un vadīja LNVM direktors Arnis Radiņš, uzrunas sacīja Valsts prezidenta padomnieks vēsturiskās atmiņas un piederības jautājumos Jurgis Klotiņš, Kultūras ministrijas pārstāve Eva Juhņeviča, izstādes darba grupas vadītājs, LNVM Numismātikas nodaļas pētnieks Mārtiņš Vāveris, izstādes veidotājs, LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures pētnieks Arnis Strazdiņš, kā arī Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru pēcteči un pārstāvji. Foto: Roberts Kaniņš un LNVM.

UZ PULKA IELU!

NOVEMBRIS
HRONIKA

17. oktobrī muzeja ļaudis – administrācija un speciālisti, kuri kopš Rīgas pils ugunsgrēka mīt pagaidu telpās Lāčplēša ielā – bija aicināti ekskursijā uz jauno mītnes vietu, Latvijas Muzeju krātuvju kompleksu Pulka ielā 8. Kompleksā norit pēdējie iekšdarbi, lai drīzumā tajā varētu sākt mājot Latvijas Nacionālā vēstures muzeja un vēl trīs muzeju krājumi. Fotoreportāžas autori: Roberts Kaniņš un Kārlis Kalseris.

1. oktobrī muzejā notika šīs sezonas otrā Vēlā otrdiena, kuras formāts bija ekskursija kādas jomas spīlgtā pārstāvja vadībā. Jaunā Rīgas teātra aktieris Vilis Daudziņš (attēlā pa labi) dalījās profesionālos un personīgos iespaidos par "Latvijas gadsimta" tēmām. Foto: LNVM.

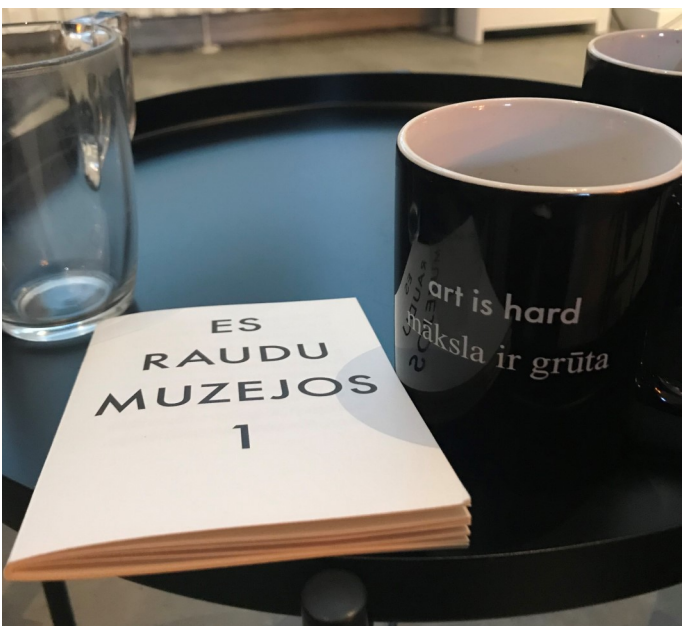
3. oktobrī muzejā bija aicināti kolēģu bērni, lai uzzinātu viņu viedokli gan par izstādes "Latvijas gadsimts", gan tolaik vēl tikai topošās izstādes "11 varoņstāsti" piedāvājumu bērniem un jauniešiem. Ekskursantiem visvairāk patika iesaistošās aktivitātes. Foto: Kārlis Kalseris.

LNVM Dauderu nodalā **5. novembrī** tika atklāta izstāde "Rudens, pavasaris un atkal Rudens" ar mākslinieces un pasniedzējas Jekaterīnas Bai darbiem ķīniešu gleznošanas stilā "sjieji" un "kalni-ūdeņi". Foto: Viola Ozoliņa.

12. oktobra nodarbībā bērniem bija sanākuši tie, kuri vēlējas vairāk uzzināt par kokiem latviešu lauku sētā pirms 100 gadiem un pārbaudīt zināšanas koku lapu, sēklu un augļu pierībā. Foto: LNVM.

VAI VIEGLI BŪT (AR) JAUNIEŠIEM MUZEJĀ?

LNVM muzejpedagoģe Ieva Ozola **21. oktobrī** piedalījās Latvijas Muzeju biedrības veidotās programmas "Rītdienas muzejs" pieredzes apmaiņas pasākumā "Jaunieši muzejos", kurā tika apspriesti dažādi jautājumi par muzeju sadarbību ar jauniešu auditoriju. Foto: LNVM.

Pasākumā pieredzē dalījās Elīna Bērziņa, stāstot par Latvijas Nacionālā mākslas muzeja Jauniešu kluba veiksmēm un neveiksmēm, Maija Jaunzeme, daloties pieredzē ar Imanta Ziedoņa muzeja projekta "Ideju pavasaris" vadīšanu, un Agnese Kleina, stāstot par mākslas centra ZUZEUM jauniešu programmu "101".

Prezentācijās tika runāts gan par ieguvumiem no muzeja un jauniešu sadarbības, gan veiksmīgu projektu realizēšanu un gataviem produktiem, ko muzejs izveidojis sadarbībā ar jauno interesentu paudzi. Tāpat tika analizēti sarežģījumi, ar kādiem nākas saskarties, veidojot pasākumus jauniešiem, un neveiksmes, kādas piedzīvotas muzeju jauniešu kluba veidošanā.

Pasākums noslēdzās ar grupu darbu pie jauniešu mērķauditorijai domāta produkta izveides, ko grupas prezentēja ZUZEUM jauniešu programmas dalībniecēm. Jaunietes analizēja muzeju piedāvājumus un deva ieteikumus, kā piesaistīt un uzrunāt šo mērķauditoriju.

19. oktobrī LNVM Dauderu nodalā notika bezmaksas ekskursija gida vadībā, baudot krāsainu rudens lapkriti "Dauderu" parkā un izstaigājot vietas, kas mainījušās laika gaitā: piebrauktuves pie greznā "Dauderu" nama, parku, parka ūdenstilpni, peldu namiņa un siltumnīcu vietu, tenisa laukumu u. c.
Foto: Olga Miheloviča.

25. oktobrī izstādi "11 varoņstāsti" tās pirmajā darba dienā bija aicināti apmeklēt muzejpedagogu kolēģi – vēstures un citu priekšmetu skolotāji. Par izstādi stāstīja tās veidotāji – LNVM vēsturnieki Mārtiņš Vāveris un Arnis Strazdiņš.
Foto: LNVM.

Jaunatvērtā izstāde pulcēja interesentus arī **26. oktobrī**, kad viens no tās veidotājiem, LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas pētnieks Arnis Strazdiņš stāstīja par Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru biogrāfijām un to pētniecībā gūtajiem atklājumiem un secinājumiem. Foto: LNVM.

29. oktobra Vēlo otrdienu formāts bija bermontiādes attēlojumam mākslās veltīta diskusija, kurā piedalījās (no labās) režisors Askolds Saulītis, kinozinātniece Inga Pērkone-Redoviča, vēsturnieks Jānis Šiliņš un literatūrzinātniece Dace Lūse. Pasākumu vadīja LNVM vēsturnieks Toms Ķikuts. Foto: LNVM.

RUDENS JUBILĀRE

Šī rudens viskošākajā laikā – oktobrī – mums bija iespēja kopā ar iemīļoto kolēģi Zani Bužu nosvinēt skaistu dzīves mirkli, atzīmējot viņas īpašo dzimšanas dienu.

Nu jau astoņpadsmito gadu, strādājot Arheoloģijas departamentā, viņa priecē mūs ar savu nosvērtu un pozitīvo attieksmi visdažādāko ikdienas jautājumu risināšanā, komunicējot ar visu līmeņu darbiniekiem, citu iestāžu pārstāvjiem un muzeja apmeklētājiem. Mēs visi novērtējam Zanes daudzpusīgās intereses un spēju uz klausīt. Priecājamies līdz ar Zani un vēlam izdošanos visās lietās!

Kolēģu vārdā – Irita Žeiere

JAUNĀKIE TAURA KAULU UN MAMUTA ZOBU DATĒJUMI

NOVEMBRIS
HRONIKA

Ko vēsta jaunākie datēšanas rezultāti par muzeja krājumā atrodamajiem īpaši retajiem priekšmetiem – taura galvaskausu, mamuta zobiem un citiem? Lūk, ko izpētījuši, uzzinājuši un secinājuši kolēģi no muzeja Arheoloģijas departamenta: Jānis Ciglis, Austra Engīzere un Rūta Vecmuktāne.

Attēlā: Taura galvaskaus ar ragiem. Foto: Rūta Vecmuktāne.

Valmieras latviešu biedrības muzeja, jo 1944. gadā tas kopā ar Valmieras pilsētu nodega.

Pēc atrašanas galvaskaus ir piedzīvojis interesantu vēsturi. Tas bija izstādīts 1896. gadā pirmajā lielajā latviešu etnogrāfiskajā izstādē Rīgā. Fotoattēls un ziņas par galvaskausu un laiviņu ir publicētas novadpētnieka Valdemāra Baloža 1909. gadā izdotajā grāmatā "Jumaras leja". Pieminekļu valde 1931. gadā galvaskausu kopā ar laiviņu iekļāva valsts aizsargājamo pieminekļu sarakstā. Pēc II pasaules kara līdz 1990. gadam tas atradās Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ekspozīcijā, un 2016. gadā tika izstādīts kā viens no 1896. gada izstādes autentiskajiem eksponātiem LNVM veidotajā izstādē "Latviešu etnogrāfiskajai izstādei – 120". Pēc atraduma apstākļiem spriežot, taura galvaskaus varētu būt aptuveni tikpat vecs, cik pieminētā laiviņa. Tā kā šis ir vienīgais veselais taura galvaskaus, kas atrasts Latvijas teritorijā, tad muzeja darbiniekiem radās doma to nodatēt. Ar Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF) finansiālu atbalstu 2019. gada pavasarī kaula paraugs tika aizsūtīts uz Poznaņas laboratoriju Polijā, un jau augustā bija zināmi rezultāti. Diemžēl aizdomas, ka taura galvaskaus un koka laiviņa purvā ir nonākuši vienā laikā, neapstiprinājās. Tomēr iegūtie rezultāti ir gana nozīmīgi – taurs dzīvojis laika posmā no 5626. līdz 5559. kalibrētajam gadam pirms mūsu ēras, kas attiecas uz vēlo mezolītu.

Ar VKKF atbalstu tika veiktas C14 analīzes arī diviem mamuta zobiem, kas atrodas LNVM krājumā: dzeroklim no Bauskas apriņķa Dirdes grantsbedrēm un Daugavas krastā Piedrujā atrastajam ilknim jeb triecējzobam. Vēl divi citi mamuta zobi tika pārbaudīti un atzīti par derīgiem šādu analīžu veikšanai nākotnē.

Latvija ir galējā dienvidu robeža, kur ledus laikmeta beigās mamuti vēl ir bijuši sastopami, kamēr teritorijās uz dienvidiem un rietumiem no Latvijas (Lietuvā, Dānijā, Dienvidviedrijā) un Somijā tie izzuduši ātrāk. Tomēr to, ka mamuti šeit tik vēlu dzīvojuši, pagaidām apstiprina tikai viena indivīda agrāku analīžu rezultāti. Analīzes tika veiktas nolūkā noskaidrot, vai šie abi konkrētie mamuti ir dzīvojuši Latvijas teritorijā vienlaicīgi ar pirmajiem šeit ienākušajiem cilvēkiem ledus laikmeta beigās (tā sauktie reliktie mamuti), vai tomēr ir senāki – no starpledus laikmeta.

Šoruden saņemtie analīžu rezultāti liecina, ka abi indivīdi ir dzīvojuši vēlā Vislas apledojuma laika sākumā, kādā no atkušņu periodiem, un datējami ar 30 000–32 000 kal. g. pr. Kr., un diemžēl nav saistāmi ar reliktu mamutu populāciju.

Attēlā: Taura galvaskaus un mamuta zobi: triecējzobs un dzeroklis. Foto: Austra Engīzere.

Latvijas teritorijā ir atrasts daudz unikālu arheoloģisku liecību, kuru vērtību un vienreizīgumu bieži vien neapjaušam. Viens piemērs ir Brendiķu purvā atrastā nelielā sakrālas nozīmes oša koka laiviņa un tās datēšana ar C14 metodi. Laiviņa, kuru agrāk uzskatīja par vēlā dzelzs laikmeta (10.–11. gadsimts) darinājumu, izrādījās no vidējā mezolīta (8. gadu tūkstotis pirms mūsu ēras), kas ir unikāla senlieta visas Austrumieropas un Ziemeļieropas mērogā. Laiviņa tika atrasta 19. gadsimta beigās Brendiķu purvā, rokot kūdru, pēc tam nonāca Valmieras latviešu biedrības īpašumā (muzejā). 1933. gadā Pieminekļu valde to nodeva Valsts vēsturiskajam muzejam, un patlaban tā glabājas Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā. Līdz ar laiviņu Valmieras latviešu biedrībā nonāca Brendiķu mājai blakus esošajā Ķikura purvā atrastais taura (*bos primigenius*) galvaskaus ar ragiem. Arī to Pieminekļu valde 1933. gadā nodeva Valsts vēsturiskajam muzejam. Abas senlietas – laiviņa un galvaskaus – ir vienīgās senlietas, kas saglabājušās no kādreizējā

Vienā no LNVM pagaidu mītnes vietām – Lāčplēša ielā 106 –, kur strādā administrācija, speciālisti un ir izvietots muzeja miljons priekšmetu lielais krājums, noorganizēts grāmatu maiņas punkts, kurā dalīties ar kolēģiem ne vien lasāmvielā, bet arī pārdomās un secinājumos par izlasīto.

Lāčplēša ielas namā beidzot realizējusies ilgi lolotā ideja – grāmatu maiņas punkts, kur kolēģi var atstāt un paņemt (un droši nest atpaka!) grāmatas, žurnālus un citus izdevumus par visdažādākajām tēmām – ne tikai par vēsturi, arheoloģiju un etnogrāfiju, bet arī, piemēram, kriminālromānus, biogrāfijas, dzeju un pavārgrāmatas, vārdu sakot, jebkura žanra literatūru, kas katram varētu šķist saistošs! Grāmatu apmaiņas punkta iniciatorēs jau novērtējušas latviešu autoru Zigmunda Skujiņa, Jāņa Klīdzēja un Paula Bankovska darbus, iedvesmojoties no grāmatas “Vīni”, dalījū-

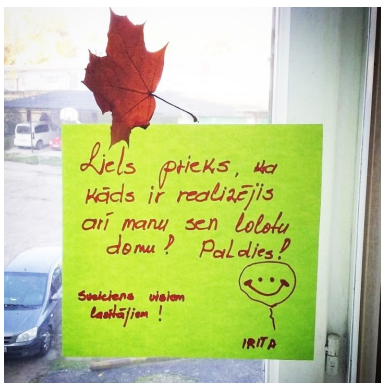

Attēlā: Grāmatu punkts pilotrežīmā. Foto: LNVM.

šās savās zināšanās par dievu dzērienu, iepazīnušas ar klasiku, piemēram, Dž. D. Selindžera romānu “Frenija un Zūijs”, un gūst jaunas zināšanas un iemaņas praktiskās lietās, piemēram, “Kā staigāt augstapēžu kurpēs” (kas ļoti noderēs Pulka ielas krātuvju kompleksa svīnīgajā atklāšanā!). Grāmatu maiņas punkts un sarunas par grāmatām atdzīvinājušas pusdienu pauzes, un varam atzīt: literatūra ir lielisks veids, kā izkrāsot pelēcīgā rudens ikdienu, iepazīt tuvāk kolēģus un gūt motivāciju sen plānotai mājas bibliotēkas revīzijai.

Neskatoties uz to, ka patlaban grāmatu punkta vizuālais tēls ir tapšanas stadijā – tas darbojas pilotrežīmā kartona kastē –, tomēr tā pirmajā nedēļā uzņemtā darbības jauda ir ievērojama un ļoti priecējoša. Vakarā grāmatu kaste ir pustukša, bet zinām – jau no rīta kāds būs parūpējies, lai tā atkal būtu stāvgrūdām pilna ar lielisku literatūru katrai gaumei.

Laipni aicināti visi lasītmiļošie!

Attēlā: Kolēģu atsaucība liecina, ka iniciatīva ir nākusi tieši laikā. Foto: LNVM.

PAR SEVIS UN CITU SARGĀŠANU

Oktoobrī LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta vadītāja Astrīda Burbicka, Tautas frontes muzeja nodaļas vadītāja Anna Zeibārte un Dauderu nodaļas vadītāja Olga Miheloviča piedalījās Darba aizsardzības un drošības kursos.

Kursu laikā tika aktualizēti jautājumi, kas saistīti ar darba aizsardzības sistēmu, kuras mērķis ir izveidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, novērst nelaimes gadījumus un arodslimības darbā. Muzeja nodaļu un departamenta vadītājas apguva jaunas zināšanas darba tiesībās un darba aizsardzībā, apzināja darba vides risku faktorus katrā darba vietā un vidē, pārrunāja elektrodrošības un ugunsdrošības jautājumus un guva nelielu pieredzi pirmās palīdzības sniegšanā.

Vienlaikus ar gūtajām atziņām tika secināts, ka vietā ir atgādinājums darbiniekiem – katram ir pienākums rūpēties par savu un apkārtējo drošību un veselību, kā arī aicinājums neaizmirst, ka no 2020. gada 1. janvāra dzīvokļi jāaprīko ar dūmu detektoru!

Attēlos: LNVM Dauderu nodaļas vadītāja Olga Miheloviča (pa kreisi) un LNVM Tautas frontes muzeja nodaļas vadītāja Anna Zeibārte (pa labi) apgūst jaunas prasmes darba drošībā. Foto: LNVM.

TAUTAS FRONTES MUZEJA HRONIKA: SARĪKOJUMS, KURSI UN VIZUĀLO DARBU KONKURSS

10. oktobrī LNVM Tautas frontes muzeja nodaļā notika sarīkojums "LTF trešā tēvadē-la ceļš", veltīts 1989. gada 7.–8. oktobra Latvijas Tautas frontes 2. kongresam.

Tajā par organizācijas mērķi tika pasludināta pilnīga Latvijas neatkarības atjaunošana, apstiprinot trimdas jurista Egila Levita izstrādāto koncepciju 1918. gada 18. novembra Latvijas Republikas atjaunošanai parlamentārā ceļā un virzībai uz Rietumiem.

Kongress arī izgaismoja augošās nesaskaņas organizācijas dažādu iekšējo grupējumu starpā. Mācītājam Jurim Rubenim tika uzticēts smagais uzdevums panākt, lai visi kongresa dalībnieki aiz sīkiem kašķiem ierauga galveno vērtību – neatkarīgu Latviju. "Uz mums šobrīd skatās visa Latvija. Uz mums skatās daudzi citi cilvēki ārpus Latvijas, un ar to, ko pašlaik darām, mēs apliecinām pasaulei, ka brīvai Latvijai neesam gatavi," viņš teica, ar šiem vārdiem mobilizēdams Latvijai liktenīgā kongresa delegātus vienotam darbam valsts atjaunošanai un tās atgriešanai Eiropas brīvo valstu saimē.

Sarīkojumā, kurā piedalījās politiķis Ivars Godmanis, žurnāliste Elita Veidemane, advokāts Egils Radziņš, izdevējs un poligrāfiķis Artis Ērglis, tika diskutēts par vienotības spēku, spēju pārkāpt pāri personiskai nepatīkai un aizvainojumam un veltīt visus savus spēkus Latvijas izaugsmei.

15. un 22. oktobrī Vecpilsētas ielas namā Latvijas Okupācijas muzeja organizēto pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kursu ietvaros risinājās tikšanās ar Daini Īvānu.

Tikšanās laikā Dainis Īvāns saistoši un atraktīvi stāstīja gan par LTF spēku un vienotību, gan par nesaskaņām un pretrunām tās iekšienē.

Savukārt 22. oktobrī ēkas stāvos virmoja radošs gars – tika apbalvoti vizuālo darbu konkursa "Joprojām stāvu Baltijas ceļā" dalībnieki.

Tuvojoties Baltijas ceļa trīsdesmitgadei, LNVM Tautas frontes muzeja nodaļa aicināja bērnus un jauniešus vecumā piedalīties vizuālo darbu konkursā "Joprojām stāvu Baltijas ceļā".

Atsaučība konkursā bija ļoti liela – tika izveidoti 69 darbi! Īpašs paldies Rīgas Ziepiņkalna sākumskolai, Liepājas 3. pamatskolai, Daugavpils Krievu vidusskolai-licejam, Daugavpils 10. vidusskolai un MJIC "Nagla", kuru audzēkņi konkursā piedalījās visaktīvāk. Visi dalībnieki saņēma veicināšanas balvas, savukārt goda veltes uzvarētājiem tapa sadarbībā ar Latvijas Simtgades biroju.

22. augustā visus darbus bija iespējams aplūkot Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē, konferencēs "Baltijas ceļš. Turpinājums" ietvaros.

KONKURSĀ GODALGOTIE DARBI

1. vieta:

1. 1989. gada 23. augusts. 19.00. Neatkarības Renesanse. Jūliāna Ivaņonoka, Violeta Nasire. 6.–7. klašu grupa.

2. NEATKARĪBAS SKAŅAS.

Viola Ambrosova. 10.–12. klašu grupa.

3. Baltijas ceļš. Laura Gruntmane.

4.–5. klašu grupa.

4. Mēs kopā. Ķēde.

Lina Tovanceva. 1.–3. klašu grupa.

5. Zalktis pret Lietuvēnu. Gustavs Stankevičs. 6.–7. klašu grupa.

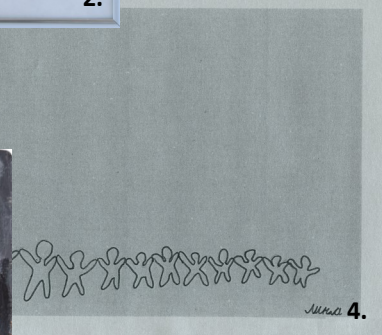
6. Pacietība. Roberts Pūliņš.

Interese izglītība.

7. Sajūdis, Rahvarinne, Latvijas Tautas frontes gredzens.

Viktorija Kovaļova, Dominika Vasiļevska. 8.–9. klašu grupa.

Turpinājums 12. lappusē

Attēls: ieskats sarīkojumā. Foto: Kārlis Kalseris.

Attēls: ieskats sarīkojumā. Foto: Diāna Grīnvalde.

KONKURSĀ GODALGOTIE DARBI

2. vieta:

1. Saliedētība. Rihards Pūliņš. Interesu izglītība.
2. Mūsu cīņas varianti. Sofija Paulauskaite. 4.–5. klašu grupa.
3. Brīvību puzzle. Anastasija Debiša. 6.–7. klašu grupa.
4. Īstas domas var realizēties. Tatjana Oleičenko. 8.–9. klašu grupa.
5. Saules mūžs. Ņina Gribuste. 1.–3. klašu grupa.
6. SPĒKS VIENOTĪBĀ. Daniela Salogube. 10.–12. klašu grupa.

3. vieta:

7. Kopā – spēks. Jekaterina Goliaka. 6.–7. klašu grupa.
8. Ar spēku rokās. Veronika Pētersone. 10.–12. klašu grupa.
9. Cerību metamais kauliņš. Dana Obricka. 8.–9. klašu grupa.
10. Baltijas ceļš. Adriāna Otmane. 1.–3. klašu grupa.
11. Vienoti Baltijā, Kolektīvs darbs, 8–16 gadi.
12. Baltijas ceļš. Kristers Urbāns. 4.–5. klašu grupa.
13. Kopā. Jekaterina Kozlova. Interesu izglītība.

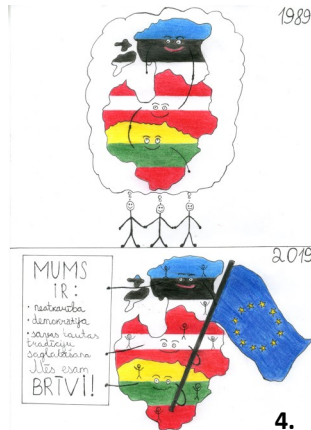
1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

10.

9.

11.

12.

13.

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozīti, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt visu laiku Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības ar arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīmi. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Pēc Rīgas pils renovācijas uzsākšanas un postošā ugunsgrēka 2013. gada jūnijā LNVM pamatekspozīcija un izstādes atrodas pagaidu telpās – namā Brīvības bulvārī 32 (kopš 2014. gada 15. maija), savukārt muzeja krājums ir izvietots telpās Lāčplēša ielā 106, kur strādā administrācija un muzeja speciālisti. Pēc Rīgas pils renovācijas muzejs plāno atgriezties vēsturiskajā mājvietā Rīgas pilī, savukārt krājumu pārcelt uz jaunajām muzeju krājuma telpām Pulka ielā.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Tautas frontes muzeja nodaļa un Dauderu nodaļa.

www.lnvm.lv

www.latvijasgadsimts.lv

facebook.com/LNVMuzejs

twitter.com/LNVMuzejs

instagram.com/LNVMuzejs

TAUTAS FRONTES MUZEJA NODAĻA

ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kur atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums. Muzejs vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Trešā atmoda, tas glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un dalībniekus.

[twitter.com – frontes_muzejs_LNVM](https://twitter.com/frontes_muzejs_LNVM)

[facebook.com – LNVM Tautas frontes muzejs](https://facebook.com/LNVM Tautas frontes muzejs)

DAUDERU NODAĻA

izvietota vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā “Waldschlösschen” īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs “Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. Dauderu nodaļa ne vien piedāvā izstādes un nodarbības, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

facebook.com/dauderi.lnvm

twitter.com/Dauderi_LNVM

